

Здравният министър издаде заповед за работата на кооперативните и фермерски пазари, за обработването на земеделските площи, за непрекъснатост на дейностите по отглеждане на селскостопански животни и производство на фуражи

Днес, 06 април 2020 г., със своя заповед министърът на здравеопазването издаде нареждания във връзка с работата на кооперативните и фермерски пазари, за обработването на земеделските площи, за непрекъснатост на дейностите по отглеждане на селскостопански животни и производство на фуражи.

Заповедта на здравния министър гласи:

1. Всяка община да създаде организация за функционирането на кооперативните и фермерски пазари, като се отчете конкретната специфика като разположение, капацитет и брой на участващи производители за директни доставки на малки количества суровини и храни до краен потребител.
2. Въз основа на анализа по т. 1 и с цел опазване на всички участници във веригата от продавач до купувач могат да се прилагат допълнително следните практики:
 1. Разширяване площта на фермерските пазари и поставяне на информационни табели за спазване на мерките;
 2. Въвеждане на заграждания, с цел предотвратяване струпването на хора и определяне на задължително еднопосочно движение в рамките на пазара;
 3. Осигуряване на персонал, който да предоставя и осигурява контролиран достъп на клиенти;
 4. Предпазване на храните от вторично замърсяване при предлагането им;
 5. Спазване на дистанция от минимум 2 м. между продавачите, предлагачи продукцията и между клиентите;
 6. Ползване на предпазни средства от продавачи и потребители;
 7. Спазване на лична хигиена и дезинфекция.
3. Да се даде възможност за достъп на стопаните до обработваемите земеделски площи. Да се даде достъп на земеделските производители за реализация на пазара, на произведената от тях продукцията (зеленчуци, плодове, посевен и посадъчен материал и друга готова продукция) при спазване на всички изисквания, целящи намаляване на риска от COVID-19.
4. За осигуряване непрекъснатост на дейностите по отглеждане на селскостопанските животни, по преработката на суровини и производство на фуражи, при налагане на карантина на контактните здрави лица, работещи в животновъдните ферми, преработвателните

предприятия, същите могат да продължат работа с нарочно предписание, като могат да напускат дома си с цел придвижване до работното място, което гарантират с лично подписана декларация, като работодателят осигурява условия на работа, които не застрашават околните лица. Задължително е спазването на всички изисквания за лична хигиена, използване на лични предпазни средства и дезинфекция.

5. Да се преустановят или отменят всички допълнителни ограничения, въведени от органи на местната власт, които не са в съответствие със Закона за здравето и със Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г.
6. Заповедта да се съобщи на областните управители и кметовете за изпълнение, както и на МВР, директорите на регионалните здравни инспекции и областните дирекции по безопасност на храните за осъществяване на контрол по изпълнението.

Извънредното положение в страната заради COVID – 19 ще наруши ли нормалния ход на Кампанията по директни плащания за 2020 г. и подаването на заявления от фермерите? 20.03.2020 г.

Във връзка с ограничаване опасността от разпространение на коронавирус (COVID-19) и гарантиране на непрекъснат процес на обслужване на бенефициентите, Областните и Общинските служби „Земеделие“ в страната ще продължат да работят с граждани, спазвайки мерките за дезинфекция и препоръките на здравните власти. Препоръчваме на стопаните да подават заявленията си по Кампания 2020 за директни плащания по електронен път. Насоките за кандидатстване, както и условията за регистрация на данни по електронен път са публикувани на интернет страницата на Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ-РА) - раздел „Директни плащания 2014-2020“, секция „Кампания 2020“.

За земеделски производители, които нямат техническа или физическа възможност да използват електронните услуги, предоставяни от ДФЗ-РА, се изготвят графици за подаване на заявленията в съответната Общинска служба по земеделие (ОСЗ).

В случай, че бъде взето решение за удължаване на срока за подаване на заявления за директни плащания, земеделските стопани трябва да имат предвид, че това ще доведе до:

1. Извършването на плащанията към земеделските стопани ще бъде забавено, като оторизацията на основното плащане по СЕПП не би могла да се осъществи през месец декември;
2. Измества се срокът на задържане на животните, който стартира от първия ден след приключване на кампанията, което от своя страна влияе върху доказването на реализираните животни;

3. Измества се срокът за стартиране на Риск анализите по всички схеми и мерки от заявлението, което от своя страна оказва влияние върху старта на проверките на място, както и тяхното приключване в срок, така че те да бъдат ползвани в последствие за своевременна оторизация на тези схеми и мерки;

4. Измества се стартът на кръстосаните проверки, резултатите, от които от една страна са основа за всички административни проверки по заявленията, а от друга и има срок (31.07.) за публикуване на справка за декларираните кадастрални имоти.

Във връзка с гореизложеното и предвид направената организация за подаване на заявления, на този етап МЗХГ не смята да удължи срока за подаване на документи по директните плащания за Кампания 2020.

Плащанията по схемите и мерките за директни плащания за Кампания 2019 ще бъдат ли извършени в публикувания от ДФ „Земеделие“ график? 20.03.2020 г.

ДФ „Земеделие“ продължава да извършва плащанията по схемите и мерките за директни плащания за Кампания 2019, съгласно публикувания [индикативен график](#). Всички обявени графици за прием остават в сила, както и сроковете за Кампания 2020, съгласно Наредба № 5 за условията и реда за подаване на заявления по схеми и мерки за директни плащания.

Как ще се извършва регистрацията/пререгистрацията на земеделските производители? 20.03.2020 г.

Земеделските стопани имат възможност да подават документи за регистрация или пререгистрация по Наредба № 3 за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани и по електронна поща. Целта е да не се налага да ходят до Общинските служби по земеделие (ОСЗ).

Стопаните, които нямат възможност да подадат документите си по електронна поща, могат да посетят службите при спазване на всички мерки на здравните власти. В тези случаи в ОСЗ се допуска само по един земеделски стопанин в сградата, а при липса на необходимост от лична комуникация, документите се оставят в кутия, специално предназначена за това. Друга възможност за подаване на документи за пререгистрация е чрез куриерски услуги и Български пощи.

След обработка на документите, служителите на ОСЗ изпращат документите в ОДЗ за извършване на пререгистрацията и се свързват със стопаните, за да ги информират, че данните им са качени в регистъра и

заверката за стопанската година е извършена. Документите може да се вземат и след като отmine извънредното положение.

На сайтовете на ОДЗ са качени телефони за контакти и електронна поща.

Във връзка с минимизирането на хартиените носители на информация и ползването на служебно налични данни, където има такива, още от миналата година е осигурена възможност за печат в съкратен вариант на най-обемните данни от Анкетните формуляри (АФ) от файла на земеделските производители. ОСЗ имат и възможност да предоставят и експортират служебно данните в таблица 1 (имотите с правно основание), таблица 3 и 4 на АФ във файла на земеделския стопанин. Данните в таблица 3 и 4 се отнасят за ЗС, които отглеждат животни с ушни марки. Така не се налага стопаните да попълват документите на хартия.

При липса на промени в дейността на стопаните от предходната година, те могат да подадат декларация за липса на промени в регистрацията, на база на която да бъде извършена заверка за 2019/2020 г.

Как и къде се подават заявления за регистрация на розопроизводители, розопреработватели, обекти за производство на продукти от цвят на маслодайна роза и насаждения от маслодайна роза? 25.03.2020 г.

Земеделските стопани и розопреработвателите могат да подават [заявления за вписване в публичния национален регистър по електронен път](#) до Общинските служби по земеделие (ОСЗ) в страната, спазвайки условията и реда на чл. 5 и чл. 22 от Закона за електронното управление. Заявлението може да се подаде и чрез лицензиран пощенски оператор. На сайтовете на ОДЗ са качени телефони за контакти и електронна поща.

Стопаните, които нямат възможност да подадат документите си по електронна поща, могат да посетят службите при спазване на всички мерки на здравните власти. За вписване в регистъра по чл. 3 от Закона за маслодайната роза розопроизводителите, розопреработвателите и собствениците на обекти за производство на продукти от цвят на маслодайна роза подават единно заявление по образец в ОСЗ по постоянния адрес на физическото лице, съответно по седалището на едноличния търговец или юридическото лице. Стопаните ще трябва да се съобразят с изготвените графици от всяка териториална служба и да спазват всички противоепидемични мерки, предвидени в страната.

Как стопаните могат да подават заявления за подкрепа по Схемите на държавните помощи? 20.03.2020 г.

Земеделските стопани, които искат да заявят финансова подкрепа по схемите на държавните помощи, могат да подават заявленията си по електронна поща до областните дирекции на ДФЗ. Това са част от мерките, които институцията налага. За улеснение на земеделските стопани, на интернет страницата на ДФЗ са публикувани образците на заявления по схемите за държавна помощ. Те се намират в главното меню, в категорията „Държавни помощи”, в подменю „[Схеми по Регламент \(ЕС\) 702/2014](#)”:

- Заявление за „Помощ за компенсиране разходите на земеделски стопани, свързани с изпълнение на мерки по „Национална програма от мерки за контрол на почвени неприятели по картофите от сем. Телени червеи (Elateridae)“ - *образец*
- Заявление за „Помощ за компенсиране разходите на земеделски производители, свързани с изпълнение на мерки по „Национална програма от мерки за контрол на Доматен миниращ молец - *Tuta absoluta* Meurick (Lepidoptera)“ - *образец*
- Заявление за „Помощ за сертифициране на стопанства в сектор „Плодове и зеленчуци“ по стандарта GLOBALG.A.P.“ - *образец*
- Заявление за „Помощ за съфинансиране на застрахователни премии при застраховане на селскостопанска продукция“ - *образец*

След като заявленията, заедно с изискуемите документи, бъдат подадени по електронната поща на съответната областна дирекция, те ще бъдат обработени. По изготвен график, стопаните ще бъдат уведомени кога да се явят в областната дирекция на ДФЗ, където на място ще се пристъпи към окончателно им подписване.

Какво ще се случи с предстоящите приеми по ПРСР 2014-2020 г., ПМДР 2014-2020г., НПП 2020-2022 г. и НППЛВС 2019-2023 г.?
20.03.2020 г.

Приемите на проектни предложения по Програма за развитие на селските райони (ПРСР 2014-2020), Програма за морско дело и рибарство (ПМДР 2014-2020), Национална програма по пчеларство (НПП 2020-2022 г.) и Национална програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор (НППЛВС 2019-2023) продължават, както и обработката на подадените заявления и извършването на плащанията по мерките от програмите.

Ще бъдат ли ограничени агротехническите мероприятия? *20.03.2020 г.*

Всички пролетни обработки и мероприятия, които се извършват ежегодно на територията на страната, включително и сеитбата на пролетници - слънчоглед, царевица, пролетен ечемик, подхранване и третирания с препарати за растителна защита на есенните култури са изключително важни и е необходимо да бъдат проведени в подходящия агротехнически срок. Всички агротехнически мероприятия се извършват на открито и не предполагат събиране на повече хора на едно място.

При провеждане на технически инструктаж, при извършване на подготовката на машините и прикачения инвентар за пролетните обработки на почвата, работа с препарати за растителна защита и обеззаразени семена, освен съществуващите правила за работа с тях, следва да се спазва издадената заповед на министъра на здравеопазването за въвеждане на протиепидемични мерки. Работодателите следва да организират провеждането на засилени протиепидемични мерки в работните помещения, в т. ч. филтър, дезинфекция и проветряване, инструктаж за спазване на лична хигиена на персонала и недопускане на работници и служители или външни лица с прояви на остри заразни заболявания.

Ще бъдат ли преустановени проверките на място на земеделските стопанства? 20.03.2020 г.

Проверките на място по схемите и мерките, администрирани от ДФЗ и МЗХГ, ще продължат да се извършват, защото по този начин се гарантира подпомагането на земеделските производители. При извършването им ще бъдат спазени изискванията на здравните власти.

Ще бъдат ли изпълнявани програмите за профилактика, надзор и контрол на здравеопазването на животните? 20.03.2020 г.

Без промяна е запазен контролът, неотменна част от безпрепятствената работа и финансиране на животновъдните обекти. Служителите на БАБХ, осъществяващи официален контрол върху здравеопазването на животните, продължават регулярно да извършват проверки за спазването на изискванията. Продължава и изпълнението по график на всички програми за профилактика, надзор и контрол на здравеопазването на животните, за да се гарантира безопасността на животински продукти. Осигурено е изпълнението на неотложни дейности, като ликвидиране на огнища на заболявания по животните.

На фона на пандемията от коронавирус в Европа и света, Световната организация за здравеопазване на животните (OIE) и Световната ветеринарна асоциация (WVA) набелязаха специфични ветеринарни дейности от ключово значение за превенцията и управлението на болести, включително преносими между хората, а също и за гарантиране безопасността на храните за населението:

- националните и регионалните ветеринарни специалисти и инспекционни служби да могат да контролират целостта на общественото здраве;
- само здрави животни и техните странични продукти да се допускат в хранителните доставки, за да гарантират безопасността на храните за населението;

- успешно решаване на различните спешни и/или извънредни ситуации;
- да се поддържа изпълнението на различните предпазни мерки, като ваксинация срещу значими за общественото здраве заболявания или с икономическото въздействие;
- да продължават приоритетните научно-изследователски дейности.

При осъществяване на своята дейност ветеринарните специалисти носят отговорност да опазват своето здраве и това на хората, с които работят, както и здравето на своите пациенти. Следователно те са длъжни да осигуряват изпълнението на мерките за биосигурност, условията за това техният персонал да бъде защитен с необходимото оборудване, а също и стопаните да бъдат информирани за приложените предпазни мерки.

Какво ще се случи с едnodневните трудови договори в сектор „Земеделие“? 21.04.2020 г.

От 21 април 2020 г., регистрираните земеделски стопани и регистрираните тютюнопроизводители могат да заявяват по електронен път новите образци на трудови договори за краткотрайна сезонна селскостопанска работа (по чл. 114а от Кодекса на труда) – за повече от един ден. За целта беше надграден Порталът за предоставяне на трудови договори по чл. 114а от Кодекса на труда съгласно параграф 49б от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. (ЗМДВИП), и Заповед на министъра на труда и социалната политика №РД01-250/13.04.2020 г.

С разпоредбите на параграф 49б от Закона се регламентира, само по време на извънредното положение, договорите за краткотрайна сезонна селскостопанска работа да се сключват за повече от един ден, и за 6 часа, освен за 4 и 8 часа, както и да не се заплащат предварително осигурителни вноски. Трудови договори за повече от един ден в периода на извънредното положение могат да използват освен регистрираните земеделски стопани, и регистрираните тютюнопроизводители, за обработка на насажденията и прибиране на реколтата от плодове зеленчуци, розов цвят, лавандула и тютюн. Запазва се и възможността за използване и съответно генериране по електронен път на образци на трудови договори за краткотрайна сезонна селскостопанска работа за един ден и срещу предварително заплатени осигурителни вноски.

Регистрираните земеделски стопани и тютюнопроизводители, които ще използват за пръв път Портала за трудови договори по чл. 114а от Кодекса на труда и при регистрацията си в Министерството на земеделието,

BB%D0%BD%D0%B0-
%D0%B8%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%8
6%D0%B8%D1%8F/%D0%B0%D0%BA%D1%82%D1%83%D0%B0%D0%
BB%D0%BD%D0%BE/%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%BB%D
0%B5%D0%B4/%D0%B0%D0%BA%D1%82%D1%83%D0%B0%D0%BB%
D0%BD%D0%BE/%D0%BE%D0%B1%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B
5%D0%BD%D0%B0-
%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B0-
%D0%BD%D0%B0-
%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%80%D0%B0%D1%8
6%D0%B8%D1%8F-%D0%B7%D0%B0-
%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%B
2%D0%B0%D0%BD%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7-
%D0%BA%D0%BF%D0%BF-%D0%B2-
%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BD%D0%B
8%D1%82%D0%B5-
%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5

както и на един от следните документи:

- Удостоверение за регистрация по Наредба 3, като земеделски стопанин (зелено картонче). Ако не е заверено за 2020 година важи заверката и за 2019 г.;
- Удостоверение за регистрация на животновъден обект (ферма, рибовъден обект или пчелин);
- Служебна бележка, издадена от земеделски производител, удостоверяваща че преминаващото лице е негов служител.

Допуска се преминаването на превозни средства, които превозват семена, посадъчен материал, торове, препарати, ветеринарно-медицински продукти, фуражи, поливна техника и др., необходими за извършване на земеделските, животновъдни и рибовъдни дейности;

Земеделските стопани и животновъдите ще се допускат до областните центрове при необходимост от подаване на документи в ОД „Земеделие“, ОС „Земеделие“, ОД на ДФ „Земеделие“ и Областните дирекции по безопасност на храните, или при необходимост от посещаване на агро-аптеки, обекти за търговия с фуражи и ветеринарно-медицински продукти, магазини за резервни части, техника и оборудване, както и други, необходими за осъществяване на земеделската им дейност.

Всички граждани, заети в сектор „Земеделие“ при извършване на дейността си следва да спазват изискванията за социална дистанция от 1,5 – 2 метра.

Попълнените декларации ще се събират от служителите на КПП с цел контрол на изпълнението на мярката и възможност за проверка на попълнените в нея данни.

Каква е обстановката по граничните пунктове? 20.03.2020 г., доп. 25.03.2020 г.

Фирмите превозвачи могат да следят актуалната информация за обстановката по границите, свързана с налагането на ограничения, произтичащи от разпространението на коронавирус (COVID-19) в Европа на [следния линк](#).

Министерският съвет определи граничните пунктове на българска територия, през които ще се осигурява безпрепятствено преминаване на стоки. Планът за осигуряване на „зелени коридори“ по европейската пътна мрежа е предложен от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията Росен Желязков. Той е съобразен с насоките на Европейската комисия от 16 март 2020 г.

На границата с Гърция за основни гранични пунктове са посочени Кулата и Капитан Петко войвода, а като резервен – Илинден. Основните пунктове с Румъния са при Видин и Русе, а резервни са Оряхово и Силистра.

Определени са и точки за преминаване с държавите от Западните Балкани и Турция, за които Европейският съюз също е предприел действия за координиран подход. Между България и Сърбия е определен ГКПП Калотина, към Турция – ГКПП Капитан Андреево, а към Северна Македония – ГКПП Гюешево.

Преминаването през тези гранични пунктове на „зелени коридори“, включително всякакви проверки и здравни прегледи на транспортните работници, не бива да надвишава 15 минути по вътрешните сухопътни граници. Граничните преходи на „зелени коридори“ трябва да бъдат отворени за всички товарни превозни средства, превозващи всякакъв тип стоки.

Прилагане на противоепидемиологични мерки във връзка с COVID-19 - указания към бизнесоператорите (26.03.2020 г.):

http://www.babh.government.bg/bg/Page/ukazanie_kym_biznesoperatorite/index/ukazanie_kym_biznesoperatorite/COVID19%20%D0%A3%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D0%BD

Промени в Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, свързани с данъчно-осигурителните изисквания за този период (01.04.2020 г.) :

Удължаване на сроковете за подаване на годишни данъчни декларации по ЗКПО и ЗДДФЛ

1. За ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА, които упражняват дейност като земеделски стопани, и предприятия, произвеждащи храни:

- Срокът за подаване на декларация за облагане с корпоративен данък и на годишен отчет за дейността, както за внасяне на корпоративния данък се удължава до 30 юни 2020 г.
- Земеделските стопани - юридически лица, и предприятията от хранителната индустрия дължат авансови вноски на база прогнозната си печалба за 2020 г., при отчитане на следните прагове на нетния приход (без промяна от досегашния режим):
 - под 300 000 лв. - не правят авансови вноски;
 - от 300 000 лв. до 3 000 000 лв. - тримесечни вноски;
 - над 3 000 000 лв. - месечни вноски
- Сроковете за внасяне на авансовите вноски за 2020 г. остават непроменени:
 - месечни:
 - за I-во тримесечие - до 15 април 2020 г.;
 - за месеците от април до декември - до 15-то число на месеца, за който се отнасят
 - тримесечни:
 - за I-во тримесечие - 15 април 2020 г.;
 - за II-ро тримесечие - 15 юли 2020 г.;

- за III-то тримесечие - 15 декември 2020 г.;
- за IV-то тримесечие - не се прави авансова вноска,

като се имат предвид следните особености:

- ако годишната данъчна декларация за 2019 г. е подадена преди влизане в сила на извънредното положение (13 март 2020 г.), корекции на размера на авансовите вноски (съответно на прогнозната печалба за 2020 г.) могат да се правят до 15 април 2020 г.;
- ако годишната данъчна декларация за 2019 г. е подадена до 15 април 2020 г., авансовите вноски се правят в размер съгласно декларираното;
- ако годишната данъчна декларация за 2019 г. не е подадена до 15 април 2020 г., тя трябва да се подаде до тази дата, като се попълни само частта от нея, в която се декларираат авансовите вноски за 2020 г.;
- корекции в размера на авансовите вноски могат да бъдат направени с декларация по чл. 88 от ЗКПО, но тези корекции могат да се ползват едва след нейното подаване

2. За ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА – земеделски производители, които извършват стопанска дейност по смисъла на Търговския закон, когато са избрали да се облагат като еднолични търговци:

- Срокът за подаване на годишна данъчна декларация, както и за внасяне на дължимия данък се удължава до 30 юни 2020 г.
- Срокът за ползване на 5 % отстъпка от дължимия данък за довносяне по годишната данъчна декларация се удължава до 31 май 2020 г.
- Земеделските стопани дължат авансови вноски на база прогнозния си приход за 2020 г., при отчитане на следните прагове (без промяна от досегашния режим):
 - под 300 000 лв. - не правят авансови вноски;

- от 300 000 лв. до 3 000 000 лв. - тримесечни вноски;
- над 3 000 000 лв. - месечни вноски
- Сроковете за внасяне на авансовите вноски за 2020 г. остават непроменени:
 - месечни:
 - за месеците януари, февруари, март и април - до 30 април 2020 г.
 - за месеците от май до декември - до 15-то число на месеца, за който се отнасят
 - тримесечни:
 - за I-во тримесечие - 30 април 2020 г.;
 - за II-ро тримесечие - 15 юли 2020 г.;
 - за III-то тримесечие - 15 декември 2020 г.;
 - за IV-то тримесечие - не се прави авансова вноска,

като се имат предвид следните особености:

- ако годишната данъчна декларация за 2019 г. е подадена преди влизане в сила на извънредното положение (13 март 2020 г.), корекции на размера на авансовите вноски (съответно на прогнозния приход за 2020 г.) могат да се правят до 30 април 2020 г.;
- ако годишната данъчна декларация за 2019 г. е подадена до 30 април 2020 г., авансовите вноски се правят в размер съгласно декларираното;
- ако годишната данъчна декларация за 2019 г. не е подадена до 30 април 2020 г., тя трябва да се подаде до тази дата, като се попълни само частта от нея, в която се декларират авансовите вноски за 2020 г.;
- корекции в размера на авансовите вноски могат да бъдат направени с декларация по чл. 88 от ЗКПО, но тези корекции могат да се ползват едва след нейното подаване

3. За ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА - земеделски производители, които са избрали да облагат доходите си с приспадане на 60% нормативно признати разходи за дейността, досегашният режим се запазва:
- Срокът за подаване на годишна данъчна декларация остава непроменен - до 30 април 2020 г.
 - Срокът за подаване на декларация за ползване на отстъпката от данъка за довнасяне (5%) остава непроменен - до 31 март 2020 г.
4. Земеделските производители могат да подават данъчните си декларации дистанционно, с електронен подпис.
5. Срокът за обявяване в Търговския регистър на годишните финансови отчети за 2019 г. се удължава до 30 септември 2020 г.

23.6.2020 г.

COVID-19 и селскостопанските и домашните животни

Въпроси и отговори

Моля, имайте предвид, че настоящият документ е изготвен само с цел информация и консултация. Той не е приет или по какъвто и да е начин одобрен от Европейската комисия и не следва в никакъв случай да се разглежда като представляващ гледната точка на службите на Комисията. Европейската комисия не гарантира за точността на предоставената информация и не носи отговорност

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	COVID-19 И SARS-COV-2	3
2.	РИСК ОТ ЗАРАЗЯВАНЕ НА ЧОВЕК ОТ ЖИВОТНИ.....	3
21.	Съществува ли риск от заразяване с COVID-19 от животни?.....	3
22.	Съществува ли риск от предаване на вируса SARS-CoV-2 от човек на животно или от животно на животно?	3
23.	Какви са клиничните признаци при домашни любимци, заразени със SARS-CoV-2 в засегнати от COVID-19 домакинства?	4
24.	Трябва ли да вземам специални предпазни мерки за моя домашен любимец?.....	4
25.	Съществува ли риск от заразяване със SARS-CoV-2 чрез храна за домашни любимци или фуражи? А чрез опаковката?	5
26.	Съществува ли конкретен риск от заразяване със SARS-CoV-2 от животни, отглеждани за производство на храни?	5
27.	Съществува ли конкретен риск в стопанствата за производство на кожи или в зоологическите градини?	6
3.	РОЛЯТА НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ И НА ВЕТЕРИНАРНИТЕ СЛУЖБИ.....	7
31.	Какво могат да направят Европейската комисия и националните ветеринарни служби по отношение на здравето на животните в контекста на настоящата пандемия от COVID-19?	7
32.	Какви са международните отговорности на ветеринарните органи в тези обстоятелства?	7
33.	Какъв е подходът на ЕС при изследването на животни за SARS-CoV-2?	8
4.	ОСНОВНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ.....	9

1. COVID-19 и SARS-CoV-2

Тежък остър респираторен синдром коронавирус-2 (SARS-CoV-2) е наименованието, дадено на новия коронавирус от 2019 г.

COVID-19 е наименованието на болестта при хора, причинявана от вируса SARS-CoV-2.

2. РИСК ОТ ЗАРАЗЯВАНЕ НА ЧОВЕК ОТ ЖИВОТНИ

2.1. Съществува ли риск от заразяване с COVID-19 от животни?

Основният път на предаване на SARS-CoV-2 е от човек на човек, основно чрез секрети от дихателните пътища, които заразените лица могат да разпространяват при кихане, кашляне или издишване.

Въпреки че наличните данни, и по-специално генетичните секвенции, показват, че вирусът SARS-CoV-2 произхожда от животински източник, понастоящем няма достатъчно доказателства, за да бъде точно определен източникът или пътят на предаване — от животното, което е било първоначален резервоар, през предполагаемия междинен гостоприемник, до човека. Провеждат се проучвания, за да се опознае възприемчивостта на различни животински видове към SARS-CoV-2 и да се установи динамиката на заразата при възприемчивите животински видове.

2.2. Съществува ли риск от предаване на вируса SARS-CoV-2 от човек на животно или от животно на животно?

Има вероятност средата, в която се намират заразените хора, да е замърсена със SARS-CoV-2, поради което домашните животни, които са в близък контакт със заразени хора, са изложени на SARS-CoV-2.

Не може да се изключи рискът от експозиция на SARS-CoV-2 и заразяване с COVID-19 на домашни любимци, живеещи в засегнати домакинства. Предварителната оценка на риска от експозиция и последващия риск от заразяване в домакинствата се счита за нисък за котки, порове и хамстери, много нисък за кучета и пренебрежим за птици и влечуги (Shi et al., 2020 г.¹).

До момента няма доказателства, че кучетата и котките допринасят за разпространението на SARS-CoV-2 сред хората. Освен това въпреки докладваните единични случаи на заразяване при кучета и котки, понастоящем няма доказателства, че животните, заразени от хора, са от голямо значение за епидемиологията на настоящата пандемия от

¹Susceptibility of ferrets, cats, dogs, and other domesticated animals to SARS–coronavirus 2.

(Възприемчивост на порове, котки, кучета и други домашни животни към SARS-CoV-2).

Jianzhong Shi^{1,*}, Zhiyuan Wen^{1,*}, Gongxun Zhong^{1,*}, Huanliang Yang^{1,*}, Chong Wang^{1,*}, Baoying Huang^{2,*}, Renqiang Liu¹, Xijun He³, Lei Shuai¹, Ziruo Sun¹, Yubo Zhao¹, Peipei Liu², Libin Liang¹, Pengfei Cui¹, Jinliang Wang¹, Xianfeng Zhang³, Yuntao Guan³, Wenjie Tan², Guizhen Wu^{2,†}, Hualan Chen^{1,†}, Zhigao Bu^{1,3,†} ¹State Key Laboratory of Veterinary Biotechnology, Harbin Veterinary Research Institute, Chinese Academy of Agricultural Sciences, Harbin 150069, People's Republic of China.²National Institute for Viral Disease Control and Prevention, China CDC, Beijing 102206, People's Republic of China.³National High Containment Laboratory for Animal Diseases Control and Prevention, Harbin 150069, People's Republic of China.

COVID-19. Огнищата на COVID-19 при хората възникват при предаване от човек на човек. При предишни огнища на ТОРС домашните любимци не са били резервоар на вируса, нито са играли роля за неговото предаване от животно на човек.

Беше установено, че норките са възприемчиви към SARS-CoV-2 и бяха докладвани заразявания при селскостопански норки².

23. Какви са клиничните признаци при домашни любимци, заразени със SARS-CoV-2 в засегнати от COVID-19 домакинства?

Въпреки че COVID-19 се появи неотдавна, вече са налице научни данни, че SARS-CoV-2 е бил открит при безсимптомни кучета, чиито стопани са болни от COVID-19, че домашни котки на болни от COVID-19 пациенти са дали положителен резултат при изследване за SARS-CoV-2, както и че експерименталното заразяване на котки и порове със SARS-CoV-2 води до репликация на вируса и до неговото отделяне и разпространение към възприемчиви котки и порове, които са били в контакт със заразените животни.

В малкото налични към момента доклади се посочва, че кучетата, при които е открит вирусът, не са проявявали клинични признаци, а заразените котки за кратко са страдали от дихателни проблеми и разстройства на храносмилателната система. Освен това по време на експериментално заразяване на порове и златисти хамстери са наблюдавани клинични признаци, свързани с дихателната и храносмилателната система, както и повишена температура.

24. Трябва ли да вземам специални предпазни мерки за моя домашен любимец?

На първо място, няма основание за предприемането на каквито и да било мерки, които по някакъв начин биха навредили на благосъстоянието на животните, за които се грижите.

Когато е възможно обаче, се препоръчва предпазливо отношение и поведение, въпреки че няма налични доказателства, че кучетата, котките или други домашни любимци допринасят за разпространението на SARS-CoV-2, както и че животните, заразени от хора, са от значение за епидемиологията на COVID-19. Съществуват някои защитни мерки, които могат да бъдат предприети:

- Като предпазна мярка хората, които са заразени с вируса SARS-CoV-2 или за които има съмнения, че са заразени, следва, доколкото е възможно, да избягват близък контакт със своите домашни любимци и да спазват добри хигиенни практики (напр. изолиране от домашните любимци, често миене на ръцете, избягване на близък контакт, носене на маска).

² <https://www.eurosurveillance.org/content/10.2807/1560-7917.ES.2020.25.23.2001005>

- В контекста на тези предпазни мерки при наличието на съмнение, че собственик на животно е заразен със SARS-CoV-2, следва да се ограничи максимално контактът на животното с хора или с други животни, като то бъде държано изолирано в затворено помещение в собствения му дом, на определените места за изолиране на животни или в приют, доколкото това е практически възможно. Тези мерки в никакъв случай не трябва да вредят на благосъстоянието на животното и продължителността им не трябва да превишава срока на мерките за ограничаване на движението на хората, въведени в съответния географски район.
- Собствениците на домашни любимци следва да разхождат домашните си любимци на каишка, спазвайки „социална дистанция“ от другите хора.

25. Съществува ли риск от заразяване със SARS-CoV-2 чрез храна за домашни любимци или фуражи? А чрез опаковката?

Аналогично на храните за консумация от човека³, за храните за домашни любимци също няма данни за предаване на SARS-CoV-2 на животни чрез консумация на храна. Европейският орган за безопасност на храните заключи, че „няма доказателства, че храната представлява вероятен източник или път на предаване на вируса“⁴. Няма доказателства, че е възможно заразяване чрез храни, предназначени за консумация от човека, а при боравенето с храни за домашни любимци то изглежда още по-малко вероятно. Препоръките относно боравенето с опаковки с храни за домашни любимци са същите, както за боравенето с всяка друга опаковка (за повече подробности вж. Въпроси и отговори относно COVID-19 и безопасността на храните: Какъв е рискът от заразяване с COVID-19 чрез опаковките на хранителни продукти?)⁵ Тази оценка е в сила и за фуражите за селскостопански животни.

26. Съществува ли конкретен риск от заразяване със SARS-CoV-2 от животни, отглеждани за производство на храни?

Няма доказателства, че селскостопанските животни могат да се заразят със SARS-CoV-2. Освен това предварителните констатации от проучванията показват, че домашните птици и свинете не са възприемчиви към SARS-CoV-2.

По отношение на животновъдството в ЕС се прилагат най-високи стандарти за безопасността на храните, здравето на животните и хуманното отношение към тях, както и във връзка с опазването на

³ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/biosafety_crisis_covid19_qandas_bg.pdf

⁴ <https://www.efsa.europa.eu/en/news/coronavirus-no-evidence-food-source-or-transmission-route>

⁵ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/biosafety_crisis_covid19_qandas_bg.pdf

околната среда, което значително намалява риска от предаване на патогени. Благодарение на високите равнища на биологична сигурност в земеделските стопанства значително се ограничава потенциалната експозиция на селскостопанските животни на зоонозни причинители.

27. Съществува ли конкретен риск в стопанствата за производство на кожи или в зоологическите градини?

В Нидерландия и Дания имаше случаи на селскостопански норки с клинични признаци, които са показали положителен резултат за SARS-CoV-2. Най-вероятно тези животни са се заразили от лицата, полагащи грижи за тях, или от земеделските стопани. В момента се провеждат допълнителни проучвания, за да се добие по-задълбочена представа за епидемиологията и по-нататъшното разпространение на SARS-CoV-2 в стопанствата за отглеждане на норки. От предварителна информация от Нидерландия, основана на геномно секвениране на вируса, става ясно, че двама служители, работещи в заразени стопанства, в които се отглеждат голям брой норки, са били заразени от животните със SARS-CoV-2.

Данните, получени от лабораторни експерименти и теренни проучвания, показват, че редица животински видове (котки, тигри, лъвове, порове, норки и в много по-малка степен кучета) са възприемчиви към заразяване със SARS-CoV-2. Данните за заразените животни в стопанства показват, че SARS-CoV-2 им е бил предаден от хора, които са заразени с COVID-19 или за които има съмнения, че са заразени с вируса.

Понастоящем няма данни, че животните, заразени от хора (като например котки в няколко държави, норки или тигри в зоологически градини в САЩ), допринасят за разпространението на болестта COVID-19. Огнищата на COVID-19 при хората възникват най-вече при предаване от човек на човек.

Въз основа на наличната информация няма научни доказателства, които да обосноват въвеждането на специфични санитарни мерки за предотвратяване на SARS-CoV-2 при животните.

Въпреки това като предпазна мярка се препоръчва използването на подходящи лични предпазни средства от служителите в стопанствата с животни, отглеждани за производство на кожи, както и от служителите в зоологическите градини, за които се счита, че са във високорискови/уязвими групи.

С оглед на конкретните обстоятелства на място следва своевременно да се прилагат допълнителни предпазни мерки, като например изследвания в стопанствата за отглеждане на норки, повишена защита на работниците, забрана за транзитното преминаване около

стопанствата, ограничения за движението на норките, както и умъртвяване на норките в заразените помещения⁶.

3. РОЛЯТА НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ И НА ВЕТЕРИНАРНИТЕ СЛУЖБИ

3.1. Какво могат да направят Европейската комисия и националните ветеринарни служби по отношение на здравето на животните в контекста на настоящата пандемия от COVID-19?

Органите за обществено здраве и ветеринарните служби, включително ветеринарните лекари, работят заедно, следвайки подхода „Едно здраве“, като си обменят информация, по-специално при съмнение или потвърждение за заразени животни, с цел извършване на оценка на риска, в случай че лице с COVID-19 е било в контакт с домашни любимци или с други животни.

ЕС поддържа мрежа от референтни лаборатории, чиято цел е осигуряване на висококачествени лабораторни изследвания и хармонизиране на изследванията на територията на Съюза. Тази мрежа подкрепя дейностите на Европейската комисия във връзка с оценката и управлението на риска в няколко области от лабораторния анализ, включително болестите по животните.

В някои държави ветеринарните служби и лабораториите, както и горепосочените референтни лаборатории на ЕС активно оказват подкрепа за ответните действия в областта на общественото здраве, като успешно допринасят за скрининга и изследването на проби от хора с цел наблюдение и диагностика.

В своите действия и съобщения Европейската комисия се основава на най-актуалните научни данни, като насърчава популяризирането на достоверни източници на информация, намалява видимостта на съдържание, счтено за невярно или подвеждащо чрез проверка на фактите, и премахва съдържание, което е незаконно или може да доведе до физическо нараняване⁷.

3.2. Какви са международните отговорности на ветеринарните органи в тези обстоятелства?

Ветеринарните органи работят в тясно сътрудничество с Европейската комисия, със Световната организация по здравеопазване на животните (OIE), както и с Организацията на ООН за прехрана и земеделие (FAO). Те гарантират, че комуникацията във връзка с риска, както и неговото управление се осъществяват по съгласуван и подходящ начин.

⁶ https://www.oie.int/fileadmin/Home/eng/Our_scientific_expertise/docs/pdf/COVID-19/Bruschke_update_SARS_CoV_3_infections_in_mink_Netherlands_9June2020.pdf

⁷ https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/fighting-disinformation_bg

На равнището на ЕС и на международно равнище функционират подходящи системи за обмен на данни с цел бързо информиране на съответните компетентни ветеринарни органи за появата и развитието на болести по животните. Тези системи са важни за наблюдението и актуализирането на ситуацията и при необходимост за координиране на действията. Информацията от тези системи се споделя също така с обществеността чрез уебсайтовете на Европейската комисия и на ОИЕ⁸.

Важно е COVID-19 да не бъде причина за прилагането на неподходящи мерки за контрол спрямо домашните или дивите животни, които биха навредили на благосъстоянието и здравето им или биха имали отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие и устойчивостта на земеделските стопанства.

Ветеринарните лекари имат ключова роля при съобщаването на информация за риска, по-специално като разясняват основанията за мерките за управление на риска.

33. Какъв е подходът на ЕС при изследването на животни за SARS-CoV-2?

Понастоящем няма основания за извършването на лабораторни изследвания за SARS-CoV-2 на домашни любимци или други видове домашни животни, поради което не следва да се извършват лабораторни изследвания извън необходимите научни изследвания или проучвания при изискваните контролирани условия.

Ценна информация дават научните изследвания за проучване на животните, които са потенциални резервоари на вируса и междинни видове гостоприемници, в това число домашните любимци и дивите или селскостопанските животни, както и изследванията за установяване на динамиката на COVID-19 като възможно зоонозно заболяване (от човек на животно и обратно). Изследването на животни следва да се ограничи до научните проучвания във връзка със SARS-CoV-2. По изключение може да бъде назначено изследване на болни животни, в случай че в домакинството има или потвърден случай на COVID-19, или лица от рискови групи, след като всички други диференциални диагнози са изчерпани и след като органите са установили причини за започване на проучване на тези животни.

ЕС насърчава провеждането на добре планирани и задълбочени научни изследвания, които да спомогнат за добиване на по-добра представа относно епидемиологията на COVID-19. Ветеринарните служби, частните и официалните ветеринарни лекари се насърчават да играят активна роля в техническото планиране и координирането на горепосочените проучвания, свързани със SARS-CoV-2, като избягват, доколкото е възможно, дублирането и отклоняването на оскъдните

⁸ <https://www.oie.int/scientific-expertise/specific-information-and-recommendations/questions-and-answers-on-2019novel-coronavirus>

ресурси към по-малко значими дейности по проучвания извън контекста на научните изследвания.

4. ОСНОВНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

Уебстраница на Европейската комисия във връзка със здравето на животните:

https://ec.europa.eu/food/animals/health_en

Световна организация по здравеопазване на животните — Questions and answers on the 2019 Coronavirus Disease (COVID-19) (Въпроси и отговори относно болестта коронавирус 2019 COVID-19)

<https://www.oie.int/scientific-expertise/specific-information-and-recommendations/questions-and-answers-on-2019novel-coronavirus/>

Уебстраница на ФАО — Should we worry about animals? (Трябва ли да се тревожим за животните?)

<http://www.fao.org/2019-ncov/en/>

Европейски орган за безопасност на храните

<https://www.efsa.europa.eu/en/news/coronavirus-no-evidence-food-source-or-transmission-route>

Френска агенция за безопасност на храните, околната среда и здравето на работното място

<https://www.anses.fr/en/content/covid-19-domestic-animals-play-no-part-transmission-virus-humans>

Институтът Friedrich-Loeffler (The Friedrich-Loeffler-Institut)

<https://www.fli.de/en/press/press-releases/press-singleview/novel-coronavirus-sars-cov-2-fruit-bats-and-ferrets-are-susceptible-pigs-and-chickens-are-not/>

Белгийският здравен институт Sciensano

<https://www.sciensano.be/fr/sujets-sante/coronavirus>